

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ 2018 – 2021

САДРЖАЈ

Одељак 1	УВОД
1.1	Уводна реч председника општине
1.2	Канцеларија за младе
1.3	Радна група за израду ЛАП-а
1.4	Методологија рада
Одељак 2	ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ
Одељак 3	ВИЗИЈА И МИСИЈА
3.1	Визија
3.2	Мисија
Одељак 4	КОНТЕКСТ
	4.1 Географски подаци
	4.2 Демографски подаци
	4.3 Анализа ресурса
	4.3.1 Људски ресурси – кључни актери
	4.3.2 Материјални и технички ресурси
	4.3.2 Финансијски ресурси
	4.3 SWOT анализа
Одељак 5	ПОТРЕБЕ МЛАДИХ
Одељак 6	СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ
	6.1 Стратешки циљеви
	6.2 Локални приоритети
	6.3 Активности
Одељак 7	АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА МЛАДЕ
	7.1 Стандарди рада локалне КЗМ
	7.2 Активности за постизање стандарда (примена стандарда)
	7.3 План за стицање компетенција локалног координатора
Одељак 8	УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ
Одељак 9	ПРОЦЕС РЕВИЗИЈЕ-ПРАЋЕЊЕ ПРИМЕНЕ И РЕЗУЛТАТА ЛАП-а

АНЕКСИ

Анекс 1 – Планиране активности са буџетом за 2018. годину

Анекс 2 – Планиране активности за период 2019 – 2021. година са пројектованим трошковима

1.1 Уводна реч председника општине

Најпре, желим да изразим велико задовољство што се Општина Куриумлија, након много година, определила за стратешко-планирање и што наставља такав тренд.

На тај начин смо започели активнију бригу о младима увидевши да су млади ресурс који може да покрене ову средину и учини је бољим местом за живот

Уверен сам, да ће овакав документ бити од великог интереса и значаја за младе у нашој општини али и за нашу општину у целости.

Истовремено, испред себе имамо документ који је у сагласју свих заинтересованих група на које представници стављају сопствене потписе.

И на крају, желим да посебно нагласим да се посао не завршава усвајањем овог плана већ да заправо тек почиње и да ће представљати живи документ, обавезан за примену у наредне четири године, уз помоћ којег ће млади откривати своју будућност.

Бољу будућност, свакако!

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Радољуб Видић

1.2 Канцеларија за младе

Основна сврха отварања мрежа Канцеларија за младе на регионалном и локалном нивоу јесте подршка младима и успостављање партнерства са младима. Иницијативе и Топлички управни округ иницирали су формирање Канцеларија у општинама Топличког округа. Први корак представљало је решавање питања званичног отварања Канцеларије за младе, као и именовања координатора. Општина Куршумлија је аплицирала код Министарства омладине и спорта са пројектом “Глас младих Куршумлије”, који је прихваћен и којим је предвиђено оснивање Канцеларије за младе у Куршумлији, како би се обезбедило да млади људи буду носиоци активности подизања свести о проблемима младих и активном учествовању у њиховом решавању.

Канцеларија за младе у Куршумлији званично је отворена 30. марта 2009. године и смештена је у згради ЈПКД “Топлица”. Канцеларија је до сада реализовала више активности, а неке од њих су: основала и технички опремила Инфо центар, учествовала у организовању отвореног кадетског Балканског првенства у шаху у Пролом бањи, организовала изложбу награђених графика, манифестацију фарбања јаја уочи Васкрса, организовала програм поводом дана обележавања Дана Рома, реализовала програм размене средњошколаца са САД, организовала трибину посвећену мобилности младих, реализовала велики број драмских, музичких и ликовних радионица, обогатила културно-уметнички садржај у Општини, обогатила спортско-рекреативни садржај, реализовала размене позоришних група са Македонијом, активно се бавила и бави се хуманитарним радом, организовала велики број семинара и обука на различите теме, обележавала важне датуме и још много тога. Поред наведеног, активисти Канцеларије за младе су уз помоћ општине Куршумлије успели да оживе традиционални рок фестивал „Куршумлијска гитаријада“ који се континуирано одржавао у периоду од 1989-1999.

Данас је Канцеларија за младе из Куршумлије главни стожер окупљања младих различитих интересовања и профила. Такође, Канцеларија је и чланица Националне Асоцијације Канцеларија за младе, а активно смо учествовали и у изради Приручника за рад са особама из осетљивих група.

КЗМ у наредном периоду планира јачање својих капацитета и интензивирање свог деловања, у складу са приоритетима и циљевима ЛАП-а за младе. Када причамо о капацитетима, пре свега мислимо на формирање и опремање омладинског клуба. У том смислу, од посебног је значаја да буду испуњени следећи утврђени минимални стандарди и планиране активности рада КЗМ: повећање видљивости КЗМ, , усавршавање координатора и волонтера, успостављање квалитетне комуникације са МОС-ом и другим КЗМ у окружењу, као и домаћим и иностраним донаторима и фондовима који подржавају развој омладинске политике, обележавање „Међународног дана младих“ и других важнијих датума који се тичу младих, едукативне радионице и курсеви, подстицање волонтеризма, организовање и учешће у културним и спортским активностима у заједници.

Да би се ови минимални стандарди/активности испунили неопходно је да КЗМ има одређен загарантован буџет. До сада је то функционисало са мање или више успеха. Проблем је пре свега, искоришћеност буџета. Морамо тај сегмент много више да унапредимо.

Канцеларија представља примарно тело у Општини које се брине о младима, па би њено даље јачање требало да буде од приоритетне важности.

1.3 Радна група за израду ЛАП-а за младе

На основу члана 58. Статута општине Куршумлија (Сл. Лист општине Куршумлија бр. 22/08, 8/09, 7/011, 15/014, 25/015), Председник општине Куршумлија доноси

РЕШЕЊЕ

о образовању радне групе за израду и праћење спровођења Локалног акционог плана за младе општине Куршумлија

1. **ИМЕНУЈЕ СЕ** радна група за израду и праћење спровођења Локалног антикорупцијског плана општине Куршумлија у следећем саставу:
 1. Петар Дикић, председник комисије
 2. Марија Николић, члан
 3. Мила Ђокић, члан
 4. Стефан Митровић, члан
 5. Марко Филиповић, члан
 6. Снежана Радовић, члан
 7. Владан Јовановић, члан
2. Задатак радне групе је да у складу са Националном стратегијом за младе Републике Србије (2015-2025) изради предлог ЛАП за младе за период од 2018 – 2021.
3. Рок за израду ЛАП је Децембар 2017.
4. Решење ступа на снагу даном доношења.
5. Решење доставити именованим члановима и архиви.

Број: II-02-246
У Куршумлији, 13. 11 .2017.године

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ КУРШУМИЈА

1.4 Методологија рада

Процесом израде ЈАП-а координисала је Радна група за израду ЈАП-а, а у складу са ГИЗ методологијом¹ која је обухватала следеће сегменте:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде ЈАП-а
2. Прикупљање релевантних података за израду ЈАП-а
3. Стратешко и акционо планирање (кроз 4 обуке)
4. Процес јавне расправе
5. Усвајање стратешког документа од стране општине

Стварање предуслова за реализацију процеса израде ЈАП-а – Први корак у процесу израде ЈАП-а било је формирање Радне групе за израду ЈАП-а и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен на седници Скупштине општине у текућој години. У припремној фази договорено је да ЈАП за младе буде стратешки документ који планира активности за период од 4 године (2018-2021.) уз детаљан план (акциони план) за 2018. годину. Такође је договорено да ће у свакој наредној години коју обухвата ЈАП бити спроведен процес процене постигнутих резултата у предходној години (ревизија), што ће уз стратешке правце из ЈАП-а бити основа за креирање детаљних активности за наредну годину.

Прикупљање релевантних података за израду ЈАП-а је један је од кључних корака у процесу израде ЈАП-а. Подаци који су прикупљени подељени су у 4 категорије – 1. демографски и географски подаци, 2. подаци о активностима и издвајањима за младе локалне самоуправе, 3. подаци о потребама младих и 4. подаци о активностима и ресурсима локалних институција и организација које се у неком делокругу свога рада баве младима. Наведени подаци су прикупљени кроз упитнике који су саставни део методологије, а процесом дистрибуције и прикупљања упитника координисала је локална КЗМ уз стручну помоћ Радне групе за израду ЈАП-а за младе.

Стратешко и акционо планирање – на основу прикупљених података кроз реализацију 4 обуке из области стратешког и акционог планирања, издефинисани су стратешки правци развоја општине у области омладинске политике у наредне 4 године као и општински приоритети за наредну годину. У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу је имала и анализа локалних ресурса, односно реалне могућности локалне заједнице. Обуке су организоване за све чланове Радне групе за израду ЈАП-а за младе. Финална верзија ЈАП-а је буџетирана и као таква предата у процес јавне расправе.

Усвајање локалног акционог плана за младе - финални корак у процесу израде ЈАП-а за младе је усвајање документа са одговарајућим буџетом на седници Скупштине општине у текућој години.

¹ ГИЗ методологија израде ЈАП-а искреирана је 2009. године и препоручена од стране Министарства омалдине и спорта као модел добре праксе за планирање у области омладинске политике на локалном нивоу. Обухвата приручник за израду ЈАП-а, Матрицу за израду ЈАП-а и сет обука из стратешког и акционог планирања. Према наведеној методологији искреирани су локални планови у 109 градова и општина Србије.

Локални акциони план за младе општине Куршумлија у току свог рада и у креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је заснована Национална стратегија за младе, јер произилазе из вредносног система чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција УН о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи локалног акционог плана за младе су:

- **Поштовање људских права** - Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расу и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** - Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** - Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** - Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима у Србији. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** - Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- **Сарадња** - Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња на локалном, националном и међународном нивоу.
- **Активно учешће младих** - Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност, како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
- **Целоживотно учење** - Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања, као и развијање и успостављање стандарда у образовању.
- **Заснованост** - Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

3.1 ВИЗИЈА

Локални акциони план за младе општине Куршумлија, у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је рађена Национална стратегија за младе, јер произлазе из вредносног система чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција УН о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

3.2 МИСИЈА

У циљу унапређења положаја младих општина Куршумлија се обавезује да ће:

- Активирати постојеће локалне ресурсе и континуирано развијати нове капацитете и тиме створити одрживи систем услуга којима се излази у сусрет потребама крајњих корисника;
- Унапређивати инфраструктурне ресурсе;
- Континуирано радити на унапређењу програма подршке у области младих уз поштовање родне и социјалне равноправности;
- Пружати стручну и финансијску подршку неопходну у процесу имплементације ЈАП-а;
- Обезбеђивати механизме за активно уључивање младих како у процес креирања развојних програма, тако и њихове имплементације, мониторинга и евалуације;
- Радити на унапређењу општинске, регионалне и међународне сарадње у сектору младих
- Благовремено информисати младе о развојним проблемима и програмима;
- Обезбедити компетенције за омладински рад код оних који раде са младима;

4.1 ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Општина Куршумлија налази се на југу Србије, у горњем сливу реке Топлице и њених притока Косанице и Бањске, на југоисточним падинама Копаоника и северозападним падинама Радан планине. Заузима површину од 952 км² и административно припада Топличком округу. Граничи се са општинама: Брус, Блаце, Прокупље, Медвеђа, Подујево и Лепосавић. Југозападна граница у дужини од 105 км поклапа се са природном и политичко-административном границом Косова и Метохије, са два главна превоја: Мердаре и Преполац.

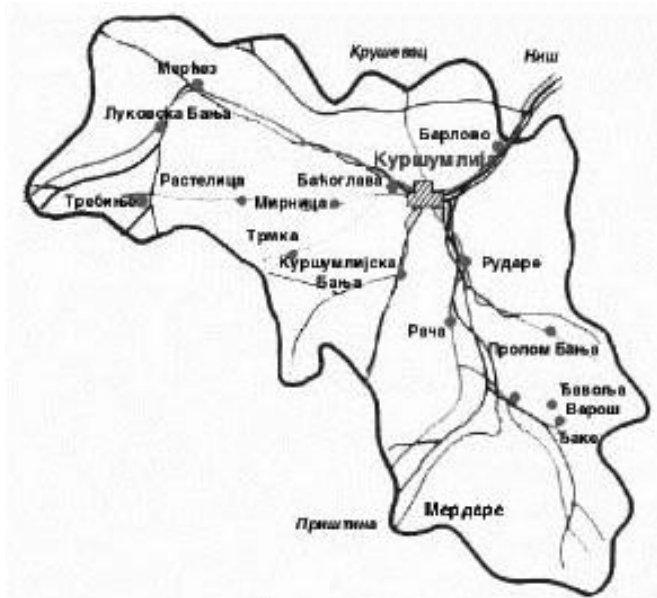
На територији Општине, у 90 насеља живи 19.213 становника (према попису из 2011. године).

Географско-саобраћајни положај Општине је изразито транзитног карактера. Територијом општине пролази стратегијски важан путни правац Ниш–Приштина–Пећ. Регионалним путним правцем, преко Блаца, општина Куршумлија је повезана са Брусом, Крушевцем и даље Београдом. Долином Топлице и Косанице пролази железничка пруга Ниш–Прокупље–Куршумлија–Косово Поље.

На територији Општине постоје три бање: Пролом, Луковска и Куршумлијска, као и јединствен геоморфолошки феномен, Ђавоља варош.

Слика бр.1. Положај општине Куршумлија у републици Србији

Слика бр.2. Карта општине Куршумлија

4.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Табела 1. – Број становника

Година пописа	Институционалне јединице	
	Република Србија	Општина Куршумлија
1948	6527583	37284
1953	6978119	39772
1961	7641962	36896
1971	8446726	31672
1981	9313686	27629
1991	7822795	23590
2002	7498001	21608
2011	7186862	19213

**Републички завод за статистику - РЗС*

Табела 2. Тенденције у промени броја становника

Година пописа	ОПШТИНА КУРШУМЛИЈА		
	Укупан број становника	Промена броја становника	Промена броја становника %
1948	37284	-	-
1953	39772	+2488	+6,67
1961	36896	-2876	-7,23
1971	31672	-4924	-13,35
1981	27629	-4043	-12,77
1991	23590	-4039	-14,62
2002	21608	-1982	-8,40
2011	19213	-2395	-11,08

**Републички завод за статистику - РЗС*

Табела 3. Структура становништва према старости и полу / попис 2011

КАТЕГОРИЈЕ		Попис 2002		Попис 2011	
		Број	Удео у укупном становништву (%)	Број	Удео у укупном становништву (%)
УКУПНО	Укупно	21.608	100	19213	100
	мушко	10.938	50,62	9862	51,33
	женско	10.670	49,38	9351	48,67
0-4	Укупно	973	4,50	710	3,29
	мушко	529	2,45	377	1,75
	женско	444	2,05	333	1,54
5-9	Укупно	1155	5,35	983	4,55
	мушко	609	2,82	540	2,50
	женско	546	2,53	443	2,05
10-14	Укупно	1313	6,08	1095	5,07
	мушко	696	3,22	582	2,69
	женско	617	2,86	513	2,37
15-19	Укупно	1487	6,88	1194	5,53
	мушко	768	3,55	637	2,95
	женско	719	3,33	557	2,58
20-24	Укупно	1314	6,08	1227	5,68
	мушко	714	3,30	666	3,08
	женско	600	2,78	561	2,60
25-29	Укупно	1347	6,23	1105	5,12
	мушко	722	3,34	618	2,86
	женско	625	2,89	487	2,25

**Републички завод за статистику - РЗС

Табела 4. Структура становништва према етничкој или националној припадности /попис 2011

НАЦИОНАЛНОСТ	Попис 2002		Попис 2011	
	Број	Удео у укупном становништву (%)	Број	Удео у укупном становништву (%)
Срби	20718	95,88	18528	96,43
Црногорци	119	0,55	47	0,24
Југословени	9	0,04	5	0,02
Албанци	-	-	5	0,02
Бошњаци	-	-	1	0,005
Бугари	3	0,01	-	-
Буњевци	-	-	-	-
Власи	-	-	-	-
Горанци	6	0,03	8	0,04
Мађари	1	0,0001	2	0,01
Македонци	12	0,06	6	0,03
Муслимани	-	-	-	-
Немци	-	-	-	-
Роми	317	1,47	339	1,76
Румуни	-	-	1	0,005
Руси	2	0,01	5	0,02
Русини	1	-	1	0,005
Словаци	-	-	-	-
Словенци	1	0,001	3	0,01
Украјинци	-	-	-	-
Хрвати	9	0,04	8	0,04
Чеси	1	0,001	-	-
Остали	2	0,01	7	0,03
Неопређени	49	0,23	163	0,84
Регионална припадност	8	0,04	2	0,01
Непознато	350	1,62	81	0,42
Укупно	21608	100	19.213	100

*Републички завод за статистику - РЗС

Табела 5. Структура становништава старог 15 година и више према школској спреми и писмености / попис 2011

	Попис 2002			Попис 2011		
	укупно	младићи	девојке	укупно	младићи	девојке
Укупно становништво 15 и више година	18167	9104	9063	16425	8363	8062
Без школске спреме	2524	509	2015	1019	172	847
Непотпуно основно образовање	2556	1353	1203	2033	861	1172
Основно образовање	5509	2959	2550	4387	2322	2065
Средње образовање	5573	3125	2448	1274	598	676
Више образовање	523	335	188	708	389	319
Високо образовање	559	341	218	898	485	413
Непознато	541	341	200	24	10	14

**Републички завод за статистику - РЗС

Неписмена лица - Када су питању неписмена лица, у општини Куршумлија, према попису из 2011 године, 729 лица је регистровано као неписмено, односно 3,79 % становништва. Од тога неписмених младих узраста од 10-14 година регистровано је 4 младих, узраста од 15-19 година регистровано је 3 и младих од 20-34 године, регистровано је 22.

Табела 6. Структура становништава старог 15 година и више према компијутерској писмености и полу / попис 2011

Категорије	ОПШТИНА КУРШУМЛИЈА			
	УКУПНО	Компијутерски писмена лица	Лица која делимично познају рад на рачунару	Компијутерски неписмена лица
УКУПНО	16425	3887	2318	10220
мушкарци	8363	2056	1269	5038
жене	8062	1831	1049	5182

**Републички завод за статистику - РЗС

Када су у питању подаци о компијутерској писмености на нивоу Топличког Округа 62,68% становништва се изјаснило као компијутерски неписмено, док делимично познавање рада на рачунару има 14,45% становништва, док 22,86% чине лица која су се изјаснила да су компијутерски писмена. Када су питању компијутерски неписмена лица 29,87% чине жене, док 32,81% мушкарци.

Табела 7. Структура незапослених лица према степену образовања у 2016. години

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
КАТЕГОРИЈЕ		УКУПНО	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ
	УКУПНО	3135	1599	1536
СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ	I	1110	569	541
	II	34	14	20
	III	697	288	409
	IV	984	535	449
	V	10	3	7
	VI-1	133	85	48
	VI-2	165	104	61
	VII-1	1	1	0
	VII-2	1	0	1

*Национална служба за запошљавање

Табела 8. Структура незапослених лица према полу и старости у 2016 години

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
ГОДИНЕ СТАРОСТИ		УКУПНО	ДЕВОЈКЕ	МЛАДИЋИ
	15-19 година	93	36	57
	20-24 година	374	164	210
	25-29 година	390	202	188
	30-34 година	329	191	138
	35-39 година	357	209	148
	40-44 година	362	197	165
	остали	1230	600	630

*Национална служба за запошљавање

4.3 АНАЛИЗА РЕСУРСА

4.3.1 Људски ресурси – анализа кључних актера

СЕКТОР	Институције и организације које раде са младима / капацитети / програми који се спроводе
Локална самоуправа	1. Канцеларија за младе
Социјална заштита	1. Центар за социјални рад „Боровњак”
Просвета	Основно образовање: 1. ОШ “Милоје Закић” 2. ОШ „Дринка Павловић” 3. дислоцирана ОШ „Коста Војиновић“ из Подујева Средње образовање: 1. Економска школа 2. Гимназија 3. Дислоциране школе из Подујева, Гимназија и Техничка школа
Запошљавање	Национална служба за запошљавање
Здравство	Дом здравља Куршумлија
Институције културе	1. Народна библиотека
Цивилни сектор	1. Топлички клуб 2. Ад Финес 3. Беле Цркве 4. НВО „Веза“ 5. Коло српских сестара (хуманитарна помоћ) 6. Топлица (екологија) 7. Видовдан (избегла и расељена лица) 8. Савез слепих 9. РОМ Куршумлија 10. Савез глувих и наглувих Кушумлија 11. КУД „Бата Лачковић“ 12. Удружење особа са инвалидитетом Куршумлије
Верске заједнице	Православна верска заједница
Полиција	Плоцијска станица Куршумлија
Медији	1. РТВ Куршумлија 2. Интернет портал „Топ Новости“ 3. Електронске новине „Топличке вести“.
Спортске организације и удружења	1. Женски фудбалски клуб „Колибри“ 2. Фудбалски клуб „Косаница“ 3. Карате клуб „Топлице“ 4. Теквондо клуб „Корио“ 5. Одбојкашки клуб „Топлички витезови“ 6. Кошаркашки клуб „Куршумлија“ 7. Рукометни клуб „Планинка“ 8. Женски одбојкашки клуб „Метеор“ 9. Клуб малог фудбала "Беле Цркве" 10. Фудбалски клуб „Каћуша“ 11. Тениски клуб „Топ тен“ 12. Шах клуб Куршумлија 13. ЖРК „Планинка“ 14. КБК „Куршумлија“ 15. Билијар клуб „Поол Роом“ 16. Риболовачки клуб

Друге друштвене организације и удружења која се баве младима	1. Одбор за људска права 2. Удружење за церебралну и дечју парализу 3. Пружена рука (заштита деце) 4. Удружење „Феникс“ 5. Удружење „Куршумлијска гитаријада“

4.3.1 Финансијски ресурси

а) Издавања из градског буџета за потребе младих

Врста трошка	2014.	2015.	2016.	План за 2017.
Финансирање активности младих (Центар за таленте)	-	-	-	100.000,00
Стипендирање и кредитирање младих	23.548.000,00	1.158.303,58	25.310.000,00	27.000.000,00
Финансирање културно уметничког друштва	347.000,00	378.284,58	443.933,58	-
Финансирање НВО у активностима које се односе на младе	-	-	-	-
Средства обезбеђена за социјалну помоћ деци и омладини	175.541,10	51.485,00	6.910,00	100.000,00
TOTAL	24.070.541,10	1.588.073,16	25.760.843,58	27.200.000,00

б) Издавања за рад локалне канцеларије за младе

Година 2014. : 1.146.837
 Година 2015. : 1.126.886
 Година 2016. : 1.648.855,70
 Година 2017. : 2.955.075,62
 Година 2018. : 0,00

4.4 SWOT анализа

S <u>Предности</u> - Одличан и опреmlен простор КЗМ-а - Развијене активности за младе - Заинтересованост младих - Подршка општинских институција - Географски положај општине и природни потенцијали - Богато културно историјско наслеђе - Спортски објекти - Приступ медијима - Заступљено волонтерство - Проактивност, активизам и воља одређеног броја младих људи за учешће у подухватима КЗМ	W <u>Слабости</u> - Неразвијеност општине - Несистематизовано радно место координатора КЗМ - Немогућност потпуног искоришћавања одобрених средстава из буџета за КЗМ - Недостатак културних садржаја и организација (концерата, књижевних вечери, омладинских клубова, омладинских НВО) - Мањак програма предвиђених за млађе генерације - Одсуство омладинског саветовалишта - Неоперативност биоскопа који је у хаотичном стању а један је од есенцијалних културних објеката који утиче на развој критичког размишљања омладине - Лоша међусекторска сарадња - Незаинтересованост општине за развој инфраструктуре потребне за физички и интелектуални развој младих
O <u>Могућности</u> - Систематизација радног места координатора КЗМ - Културно спортски центар - Самозапошљавање младих - Отварање административне линије са Косовом и Метохијом - Сарадња са омладинским НВО из суседних општина - Финансијска подршка МОС и страних донатора - Усвајање и спровођење Закона о младима - Изградња дома културе - Реновирање биоскопа као једног од виталних фактора за обезбеђивање културних садржаја. - Информисани млади о различитим питањима која се тичу здравља и здравих стилова живота	T <u>Претње</u> - Неизвршавање трансфера Републике ка општини - Смањење приоритета државне политике за питања значајних за младе - Продубљивање економске кризе - Све веће осипање младежи са територије општине због изражене неперспективности. - Гашење једне од школа због миграција и пада наталитета на територији општине - Алкоголизам све заступљенији код омладине и долази до испољавања чак и у периоду ранијем од почетка пубертета - Недовољан општински буџет - Недостатак мотивације и ангажовање људских ресурса у области рада са младима

Одељак 5 ПОТРЕБЕ И ИНТЕРЕСОВАЊА МЛАДИХ

Анализирајући потребе и интересовања младих налокалу, анкетирањем око 5% од укупног броја младих, када је општи став у питању, о томе како су млади генерално задовољни могућностима које имају у општини Куршумлија, добили смо резултате који су јако депримирајући. Чак 40,39% младих уопште није задовољна условима живота у Куршумлији, док 24,14% није задовољно условима живота, Такође, огроман број младих, чак 51,93% младих сматра да има лошије могућности у односу на друге општине, док 27,07% сматра да има знатно лошије могућности него што је то случај у осталим општинама. Поред тога, од укупног броја испитаника, 91,09% је оних који су незапослени, док само 8,91% њих има заснован радни однос. Полазећи у даље разматрање, могли смо само да наслутимо какве ћемо одговоре добити у анкетама.

5.1. Образовање младих

Када је у питању образовање младих, подаци које смо добили углавном говоре о томе да су млади углавном задовољни стеченим образовањем, тј. образовањем које стичу у основним и средњим школама у Куршумлији. Задовољно је стеченим образовањем 43,01% младих, веома задовољни 8,29%, док је 18,65% незадовољно стеченим образовањем. Доста је, међутим и оних који нису сигурни какво су образовање стекли или стичу током школовања, чак 23,32%, док њих 6,74% уопште није задовољно стеченим образовањем. Такође, у анкети се види да су млади заинтересовани и за друге образовне профиле, пре свега за медицински и пољопривредни, али не заостају ни електротехнички, грађевински и ветеринарски смер.

Што се тиче неформалног образовања, највећи број младих је макар једном прошао кроз такав систем и углавном су заинтересовани за садржаје таквог типа, док је мањи број оних који нису никад похађали неке од курсева, радионица и слично и који нису заинтересовани за тако нешто.

Чак 88,56% младих жели да настави даље са школовањем, сматрајући да ће тако лакше доћи до запослења и да ће тако добити боље плаћен посао.

5.2. Запошљавање младих

Највећи број испитаника није засновао до сада радни однос. Резултат је добрим делом и такав јер највећи број испитаника чине студенти и средњошколци, с обзиром на структуру младих која је актуелна у општини Куршумлија. Иако смо анкетом обухватили готове све структуре младих, ипак су резултати такви да је незапосленост међу младима јако велика. Зато и велики број младих мигрира у веће центре по Србији у потрази за послом и бољим животом.

На питање да ли су запослени, млади су одговорили да је тек 5,42% њих пријављено, 6,90% је запослено али није пријављено, док је 87,68% незапослено. Велики број младих сматра да је у Куршумлији тешко започети сопствени посао и да се не би усудили на тако нешто, чак 68,88%. Тек њих 13,13% користи програме које спроводи општина. Млади сматрају да би им сајмови запошљавања, обука на

рачунару и обуке за писање ЦВ, као и курс неког страног језика, олакшали процес тражења посла.

5.3. Здравље младих

Што се здравља тиче, млади генерално воде рачуна о исхрани. Тако се изјаснило њих 66,34%. Код зубара одлазе углавном кад морају. Баве се углавном рекреативно спортом, што је јако добро, али није добро јер је скоро 50% пушача, док свакодневно конзумира алохол 27,72%, једном недељно 26,63%, једном месечно 10,33%, док остали конзумирају алкохол врло ретко или уопште. Ово јесте забрињавајуће и јесте нешто што је редовна појава међу младима, барем када је наша општина у питању. Такође, учешће марихуане и психоактивних супстанци није никако занемарљиво, 14,65% је барем једном пробало марихуану, а око 5% друге психоактивне супстанце, што за млау општину није за потцењивање и занемаривање. Они који су сексуално активни, у највећој мери користе контрацептивна средства што говори у прилог томе да су ипак свесни ризика у који се упуштају. Ипак, 6,57% сексуално активних не користи никаква контрацептивна средства, чиме се додатно излажу ризику од полно преносивих болести и нежељених трудноћа.

5.4. Култура младих

Културна понуда у општини Куршумлија свакако није на завидном нивоу. То показују и резултати анкете где је 78% младих одговорило да сматра да у Куршумлији нема довољно културних дешавања. Добрим делом доприноси то што биоскопска сала није у функцији већ јако дуго. Такође не постоји ни музеј ни позориште. Користили смо салу биоскопа у претходних пар година како бисмо реализовали неке своје програме, али то свакако није довољно. Други адекватан простор за тако нешто, готово и да не постоји, те су нам могућности знатно смањене. Очекујемо да ће се биоскопска сала реновирати у 2018. години, те ће нам то макар мало олакшати ствари. За сада је то само обећање. Надамо се да ће се тако нешто и десити.

Имајући у виду све претходно наведено и за очекивати је да 31,58% младих никада није гледало нити једну биоскопску пројекцију, а о позоришту да и не говоримо. Ипак, због миграције младих после средње школе у веће градове, студентске центре, млади добију могућност да посете неки од биоскопа или позоришта, те је захваљујући томе 54,21% оних који су посетили биоскоп до три пута у току године, а 14,21% оних који су то урадили више од три пута. Слични резултати су и када је питању посета музејима, излобама, промоцијама књига...

Према резултатима анкете, младима највише недостају биоскопске пројекције филмова, чак 90,50% одговора је било везано за тај сегмент, затим следе концерти популарне музике са 56,50% одговора, 36% одговора било је везано за књижевне вечери и промоције књига, 33,50% за галеријске изложбе слика, 23% за концерте класичне музике, а 8% одговора је било везано на нешто друго од културних дешавања.

Могло би се рећи да млади воле да читају, када узмемо у обзир да је 52,24% њих рекло да јесу чланови библиотеке и да су у протекла три месеца прочитали једну, две до три и више од три књиге. Тај проценат у укупном збиту износи 76,62%, што никако није мало.

5.5. Слободно време младих

С обзиром да у нашој општини нема превише јавних објеката где млади могу да проводе слободно време, сем спортских објеката и локалних кафића, млади углавном проводе слободно време са пријатељима и на интернету. Одређен број младих своје слободно време проводи у Канцеларији за младе, развијајући своје способности углавном за музику и глуму. Поред овога, део младих своје слободно време проводи читајући и бавећи се рекреативно спортом.

Негде је закључак да млади своје слободно време не користе довољно добро и квалитетно, што показује и анкета, упркос јако скромним ресурсима и могућностима за то. Вероватно је то један од главних разлога што је квалитет слободног времена углавном оцењиван, на скали од 1 до 5, оценама 2 и 3, укупно 71,35% испитаника је тако одговорило.

5.6. Безбедност младих

Млади у нашој општини су оценили да се осећају безбедно. На скали од 1 до 5, највише одговара добиле су оцене 3,4 и 5 у укупном проценту од 77,49%, док се остали проценат младих испитаника не осећа баш најбезбедније.

Што се криминала тиче, млади сматрају да је криминал мање или знатно мање присутан у Куршумлији. Остали сматрају да је подједнако присутан као и свуда, присутнији или знатно присутнији.

Када је вршњачко насиље у питању, 31,66% младих је рекло да су некад били жртва вршњачког насиља, што сигурно јесте алармантан податак. На сву срећу, већи је проценат оних који нису имали таквих проблема, 68,34%.

Шта је то што би требало учинити како би се побољшала безбедност младих? Проценти које смо добили на постављена питања су готово идентични. Млади сматрају да су јако битне и едукације на тему безбедности младих и појачане саобраћајне контроле полиције и појачане патроле на улицама и појачано полицијско обезбеђење у школама. Све то заједно, учинило би да се млади осећају безбедније.

5.7. Активно учешће младих у друштву

Резултати анкете говоре да су најлошије могућности младих да учествују у доношењу одлука када је у питању Локална управа (Месне заједнице, Скупштина општине, Општинска управа). Ту не виде готово никакву могућност. Већу могућност за укључивање виде када су у питању установе културе и спортске организације и клубови.

Када би им се и пружила прилика да учествују у доношењу одлука у поменутих структурама, велики проценат њиг је неодлучан да ли би се уопште укључио у тако нешто, 25%. Међутим, 56,64% младих би се вероватно или сигурно укључило у такав процес, што сматрамо као добар резултат. Ипак, 18,37% младих се вероватни или сигурно не би укључило у доношење било каквих одлука, што опет ни то није занемарљив резултат.

Ангажовање младих кроз ученички парламент може да донесе значајне промене у реализацији школских програма у којима директно учествују млади.

Међутим, ученици сматрају да ученички парламент није да не доноси значајније промене у иховом окружењу, али да би то могло да буде знатно боље и ефикасније. Процент од 47,72% сматра да ученички парламент ради добре ствари и да доприноси побољшау положаја и права ученика, док 39,49% сматра да није тако. Из овога би могло да се закључи да су мишљења негде подељена.

Што се тиче Канцеларије за младе и тога да ли су млади упознати шта је то Канцеларија за младе и чиме се то она бави, добили смо резултате да тек 2,5% младих никад није чуло за Канцеларију, а да су сви остали мање или више упознати шта је и чиме све то она бави. Средина је таква, да не постоји нека друга релевантна институција која се директно бави омладинском политиком на локалу, тако да су млади некако везани за активности које спроводи Канцеларија за младе. Близу 50% младих је заинтересовано или веома за интересовано за активности Канцеларије за младе, што ипак није мали проценат, али постоји и велики проценат младих који су неодлучни по питању укључивања у њене активности. Тај проценат је 25,13%, што свакако није мало. Чак 27,18% није заинтересован за активности које спроводи Канцеларија, што је такође озбиљан број младих.

Сумирајући резултате анкете о укључености младих кроз невладине организације, политичке партије, удружење грађана, студентске парламенте, неформане групе и слично, увидели смо да је проценат укључености младих путем тих организација јако мали, укупно гледано негде око 5%, што говори у прилог томе на млади неће или не желе да буду превише друштвено ангажовани.

5.8. Волонтерски рад

Генерално гледано, када је волонтирање у питању, млади желе да волонтирају и већина их је имало прилику за то. Тај проценат је близу 50%, јер сматрају да ће тако стећи нека нова знања и вештине, али ће се и сами осетити много корисније. Млади највише желе да волонтирају у области Екологије 40,63%, Образовање 31,25% и Социјални рад 29,69%. Мислимо да није лоша ствар што се млади одлучују да волонтирају захваљујући својим пријатељима који су претходно учествовали у таквом процесу, што значи да су постали свесни значаја волонтеризма и на добар начин га презентовали и другима.

5.9. Мобилност и информисање

Млади генерално путују често, поготову у оквиру граница наше Републике.

Млади који су то учинили до три пута у току године чине проценат од 46,43%, они који су то учинили више од три пута чине проценат од 38,27%, док је 15,31% младих који нису ниједном путовали по Србији у току године.

Као најчешћи проблем немогућности чешћег путовања, млади најчешће наводе нанедостатак новца, чак 65,45% њих. Има и оних који за то немају довољно времена, али и они које то толико не интересује.

Када је реч о путовању у иностранство у склопу посебних програма (Млади у акцији, волонтерски кампови и слично), тек 1,55% младих је користило такве програме, док највећи проценат њих никад није ни чуо за такву могућност, 48,45%.

Ако би им се указала прилика, 37,18% младих би напустило тренутно место пребивалишта и отишло у неко друго место у Србији, иностранство или било где на

крају крајева, што је јако велики проценат младих. Има и оних који не би напустили своје место становања, њих 38,74%, док остали нису сигурни да ли би то урадили.

Према резултатима анкете, када је реч о информисању младих, закључак је да је њихов главни извор прикупљања информација инетнет за који се определило 85,49% младих, 15,03% младих то најчешће чини кроз дискусију са пријатељима, док се мањи проценат младих информише путем ТВ (8,29%), новина и часописа 3,11% и радија тек 0,52%.

5.10. Социјална инклузија младих

Велики број младих, односно проценат младих није упознат са термином „Осетљиве групе младих“. Негативан одговор на ово питање дало је чак 60,10% младих, док је 39,90% младих упознато са овим појмом.

Када смо питали младе, које су то по њиховом мишљењу „осетљиве групе младих“, највећи проценат одговора смо добили у случају када су у питању млади са инвалидитетом 71,12%, затим млади угрожени сиромаштвом 68,98%, па млади без родитељског старања са 61,5% одговора. Такође, млади који живе у избеглиштву расељењу 35,83 и млади Роми 30,48%, препознати су као осетљивије групе младих. Млади незапослени, млади са нерешеним стамбеним статусом и млади у руралним срединама су готово на истој лествици по проценту одговора за који су се млади определили приликом анкетања. Након њих следе млади родитељи, припадници ЛГБТ популације, младе жене и на крају млади повратници у процесу реадмисије.

Највећи број младих никада није учествовао у неким активностима инклузивног типа, 80,63%, док се осталих 19,37% изјаснило да је имало искуства у таквим активностима. А да ли би учествовали у таквим активностима, 52,36% младих је одговорило да би учествовало, док 47,64% не види себе као неког ко би учествовао у активностима инклузивног типа.

Испитаници сматрају да млади из осетљивих група нису довољно укључени у друштво. У најбољем случају сматрају да би тај параметар могао да се оцени оценом 3, док је велики проценат оних који су оценили двојком и јединицом. Јако је мало оних који сматрају да су особе из осетљивих група потпуно укључене у друштвене токове.

Такође, резултати које смо добили на питање да ли млади из осетљивих група имају једнаке шансе у друштву, говоре да су млади свесни да ни тај параметар никако није на завидном нивоу. Резултати су готово идентични као на претходном питању.

Када је социјално укључивање младих из осетљивих група у питању, млади сматрају да је ситуација ту нешто боља, али још увек јако далеко од добре.

5.1. Пресек стања и положаја младих

У општини Куршумлија, као и у већини општина у Србији, дуги низ година уназад није постојало системско бављење питањем младих. Захваљујући Министарству омладине и спорта и његовој иницијативи за формирање Канцеларија за младе широм Србије, па и у општини Куршумлија, та слика је мало промењена. Није то ништа епохално, када је општина Куршумлија у питању, али си млади добили могућност да своје идеје реализују донекле, што раније није био случај. Међутим, далеко од тога да су тиме решени сви проблеми са којима се млади у нашој општини сусрећу. На основу горе наведених података и анализа, као основни проблеми посебно се издвајају следећи:

- **Проблем активизма младих**

Смислено учешће младих у друштву захтева сигурно, пријатељско и подстицајно окружење које омогућава младима да учествују у процесу доношења одлука које директно утичу на квалитет њиховог живота и развој друштва у целини. Међутим, у општини Куршумлија активизам младих није на завидном нивоу. Евидентан је низак степен укључености младих у дефинисању и задовољењу својих потреба унутар заједнице, иако, како спроведено истраживање показује, чак **56,64%** младих жели да се активно укључи у процес доношења одлука.

Да би се млади подстакли на активнији друштвени ангажман потребно је да буду добро обавештени о могућностима које постоје у окружењу. Ипак, подаци о различитим облицима учешћа младих у друштву разнородни су и несистематизовани. Недостају, такође, и информације намењене младима о могућностима, релевантним активностима, организованим догађајима и другим важним аспектима из њиховог живота.

Набројани проблеми указују на чињеницу да млади већ годинама представљају једну од највећих маргинализованих група у нашем друштву а њихово активно учешће није било тема интересовања и истинског ангажовања, како на државном тако и на локалном нивоу.

Формирањем КЗМ изграђена је добра база за подстицање активизма младих. Како се из извештаја реализованих активности види, одмах након формирања КЗМ дошло је до повећаног активизма младих и већег броја програма за младе. Ипак, за још снажнији рад КЗМ-а неопходно је перманентно оснаживати њене капацитете

- **Проблем незапослености младих**

Незапосленост младих један је од кључних проблема коме треба посветити нарочиту пажњу. Овај проблем рефлектује се и на друге проблеме у Општини, попут проблема опадања броја становника и повећање стрости Општине. Чињеница је да велики број младих одлази из свог завичаја. Један од основних разлога због којих млади напуштају свој родни крај јесте недостатак радних места и немогућност запослења. Тежња младих за одласком, било ван земље, било у велике градове у земљи, свакако је у највећој мери проузрокована немогућношћу да пронађу адекватно запослење.

Према извештају НСЗ Куршумлија из Јануара 2018. године, на евиденцији се налази 631 младих до 29 година. Од тога је:

- старост 15-19 год.: укупно 27(степен I,II-17, III-6, IV-4)
- 20-24: 234 (степен I,II-71, III-50, IV-102, VI-3, VII-8)
- 25-29: 370 (степен I,II-40, III-84, IV-140, VI-48, VII-58)

Поред опште слабе потражње за новом радном снагом, један од проблема приликом процеса запошљавања младих на које се може директније утицати је недостатак практичног радног искуства. За решавање овог проблема, Национална служба је, у сарадњи са Локалном самоуправом, реализовала неколико програма волонтирања и/или стажирања кроз које су млади могли да стекну радно искуство.

Такође, сиромашна је понуда неформалног образовања којим би незапослени млади стекли додатне вештине (информатичке, страни језици...) неопходне за добијање посла. Ово је посебно битно када се има на уму да је образовна структура становништва општине Куршумлија на ниском нивоу. Канцеларија за младе је у протеклих 6 година, реализовала неке програме на којима су млади добили нека основна знања из области писања пројеката и писања бизнис планова, али то свакако није довољно.

Велики је проблем и тај што млади нису довољно информисани о започињању сопственог бизниса и огроман је проценат оних који се никако не усудили на такав потез, чак 68,88% се тако изјаснило. Очекују да би такве информације могли евентуално да добију у локалној Канцеларији за младе.

Главни актер у проблему незапослености младих требало би да буде НСЗ, испостава Куршумлија. Међутим, поред НСЗ-а, и сви други релевантни локални актери требало би да дају свој допринос решавању проблема незапослености младих, јер би његово решавање свакако могло да доведе и до ублажавања осталих проблема. Уколико се у томе не успе, незапосленост може дугорочније парализати развојне шансе Општине.

Општина Куршумлија располаже бројним природним ресурсима за развој и интензивирање различитих видова туризма, који су недовољно валоризовани и искоришћени. У том смислу треба подстицати и обучавати младе људе за бављење туризмом. Такође, млади су поред туризма, препознали и пољопривреду као развојну шансу, тако да би то требале да буду водеће гране у развоју општине Куршумлија.

Позитивно је што се у Стратегији одрживог развоја општине Куршумлија 2010–2020. као један од стратешких циљева наводи: 2019. године запошљено 80% радно способног становништва Општине Куршумлија са зарадама на нивоу просека у привреди републике Србије. То показује спремност локалне самоуправе да се озбиљно посвети овом проблему, што је свакако први корак за његово решавање.

- **Проблем недостатка културно-образовних, спортских и других садржаја за младе**

Млади у општини Куршумлија не користе на квалитетан начин своје слободно време. Евидентна је сиромашна понуда и низак степен укључености младих у културно-образовне, спортске и забавно-рекреативне програме у заједници. Релевантне институције по правилу не нуде посебне програме за младе, или их пак нуде спорадично и без посебног плана.

У домену културе Народна библиотека је једина културна установа у граду. Када је спорт у питању, постоји 16 регистрованих клубова и у том смислу (у смислу броја актера) је понуда спортских садржаја нешто већа од понуде културних садржаја. Ипак, и у области спорта потребно је посебно мотивисати младе да се њиме баве, организовати посебне спортске садржаје и манифестације који ће привући младе.

Осим делимично КУД „Бата Лачковић“ и појединих спортских удружења, готово да нису постојале цивилне организације које примарно поспешују активизам младих. Формирањем Удружења „Феникс“ и Удружења „Куршумлијска гитаријада“, ситуација се, када је у питању континуирано бављење младима и поспешивањем на активизам, донекле променила. Активности ових удружења, иницирали су најаве формирања још неких удружења.

Један од главних услова развоја младих и спровођења процеса целоживотног учења јесте развијена понуда неформалног образовања. Међутим, у Општини нема довољно оваквих видова неформалног образовања и програма који негују и развијају креативност младих.

У Општини је, као последица опште културне дегенерације деведесетих година прошлог века, приметна и слаба заинтересованост младих за квалитетне садржаје из културе. Због тога је потребно посебно промовисати праве културне вредности.

Позитивно је што се у Стратегији одрживог развоја као један од циљева помиње и унапређење културног и спортског живота грађана.

Истраживање о потребама младих које је урађено у оквиру израде ЈАП-а за младе добар је показатељ шта младима недостаје, и у складу с тим, које активности би требало покренути на пољу културе, спорта и неформалног образовања.

- **Проблем здравствене и социјалне заштите**

Унапређење здравствене и социјалне заштите младих нужни је предуслов за квалитетан живот младих. Због тога је битно овај проблем посебно издвојити и њиме се посебно позабавити. О озбиљности овог проблема говори и то што је он идентификован и у Стратегији одрживог развоја општине Куршумлија.

Здравље младих. Здрављу младих у Куршумлији посвећује се одређена пажња са тенденцијом и жељом унапређења здравља и промоцији здравих стилова живота.

Како и истраживања Светске здравствене организације и Уницефа показују, у Србији је здравље младих угрожено све већим порастом сексуално преносивих инфекција, болести зависности, као и депресије.

Број становника на једног лекара на територији општине је на задовољавајућем нивоу у односу на целу Републику Србију што указује на добру здравствену заштиту грађана Кушумлије.

Сумарно гледајући, млади људи у Куршумлији немају проблеме високог ризика, али је неопходно постојеће стање довести на виши ниво. Нарочито је важно да се организују превентивне активности у домену здравља младих, како физичког, тако и психичког.

У Општини постоје организоване, перманентне едукативне кампање за младе, нарочито за оне средњошколског узраста код којих је превенција посебно важна и корисна. Такође постоје здравствено васпитни рад, индивидуални рад са предшколском и школском децом. Дом здравља пружа одређене саветодавне и едукативне услуге за младе. Општа анализа здравства у општини Куршумлија показује да, континуираном едукацијом и предавањима разним акцијама, спроводи се промовисање здравих стилова живота које указују на штетност употребе алкохола, дувана и других психоактивних супстанци. Узајамном сарадњом свих институција а посебно Канцеларијом за младе, школама и предшколским установама, ради се на унапређењу здравља младих.

Кроз заједничку сарадњу Дома здравља и КЗМ може се пуно урадити на побољшању здравствене заштите младих.

Социјална заштита младих. Побољшање услова живота социјално угрожених породица са правом је наведено као један од циљева Стратегије одрживог развоја. По примањима запослених Куршумлија спада у ред најсиромашнијих општина у Србији. Према подацима Републичког завода за статистику, просечна нето зарада по запосленом у општини Куршумлија износила је у новембру 2017. године 33.218,00 РСД, док је републички просек био 47.575,00 РСД.

Поред слабих примања, велики проблем је и број незапослених лица. Као што смо могли видети, број младих незапослених је прилично велик. У складу са бројем незапослених лица, логично је да је и број сиромашних породица у Општини незанемарив. Број корисника социјалне заштите у 2017. години, према евиденцији Центра за социјални рад је 1918, од чега је 708 деце и омладине, одраслих 956 и остарелих лица 254. Имајући у виду неке раније податке, види се да тај број наставља убрзано да расте услед све веће незапослености. Такође, подаци из Центра говоре да се и број деце и младих који користе услуге Центра повећава.

Локална самоуправа пружа одређену врсту помоћи у виду једнократне материјалне помоћи, накнаде трошкова здравствене заштите, опреме корисницима за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, накнаде трошкова сахране и омогућавања услуге пружања помоћи у кући и услуге становања у заштићеним условима. Центар је формирао и Тим за заштиту деце и омладине, што је нужна претпоставка за квалитетнији рад на социјалној заштити младих. КЗМ је

такође покренула одређену иницијативу на овом пољу. У Општини постоји и више невладиних организација које периодично делују на овом плану. Али, рад на социјалној инклузији младих потребно је додатно унапредити и систематизовати укључивањем свих релевантних субјеката унутар локалне заједнице.

Грађани, преко Центра за социјални рад, у складу са Законом о социјалној заштити остварују следећа права: Новчану социјалну помоћ (НСП), право на помоћ за оспособљавање за рад, додатак за помоћ и негу другог лица, увећани додатак за помоћ и негу другог лица, једнократне новчане помоћи.

У спроведеном истраживању 29,69% анкетираних младих сматра да је неопходно волонтирање у области социјалног рада, док би 52,36% младих учествовала у активностима инклузивног типа. Овај потенцијал би требало искористити али и увећати одговарајућом едукацијом о вредности и значају социјалног рада и хуманитарног деловања.

Одељак 6 СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ

6.1 СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ

При решавању наведених проблема три стратешка правца карактерисаће приступ којим се максимализује ефекат спровођења Локалног акционог плана:

1) Повећање обима, квалитета и примерености услуга и активности намењених младима;

2) Ојачавање локалних ресурса за омладински рад;

3) Развијање регионалне сарадње за спровођење омладинске политике.

Логика везе између ова три стратешка правца јесте у идеји да фундаменталне промене у прилагођености програмских садржаја за младе, повећању њихове разноврсности, доступности и обухвата – јесу могуће само ако се локални капацитети свих актера у заједници који раде са младима, а посебно Канцеларије за младе, ојачају, додатно умреже и прилагоде партиципативном менаџменту који укључује и саме младе; компезација за недостатке ресурса у самој заједници, у многим случајевима може се пронаћи коришћењем ресурса у региону.

За дефинисане групе проблема, локална заједница се одлучује да делује кроз четири међусобно повезана приоритетна подручја рада са младима:

1. Активизам и активно учешће младих;

2. Запошљавање и предузетништво младих;

3. Култура и креативност младих;

4. Здравље и благостање младих.

Приоритети наведени по редоследу у целини одговарају по редоследу дефинисаним проблемима у „Пресеку стања“. Међутим, сходно прихваћеном холистичком приступу у развоју националне и локалне омладинске политике, деловања на остварењу једног приоритета по правилу доприносе и стварању предпоставки и/или директном остварењу других приоритета, те стога овако дефинисани "приоритети" осликавају логичку схему управљања променама која стално тежи да пружи допринос интегралној промени у заједници.

Приоритет 1.

Активизам и активно учешће младих

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку „Пресек стања и положаја младих“, посебно са проблемима неразвијености грађанског активизма, партиципације младих у

процесима одлучивања у школама, установама културе и политикама локалне самоуправе, те са блиским питањима попут некоришћења ресурса којима се млади укључују у омладинску размену на регионалном и ЕУ нивоу, тј. са недовољно доступним информацијама о могућностима за ангажман младих...

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Апатија и незаинтересованост младих: непреузимање одговорности, одсуство препознавања сопствене важности и самопоуздања, креативности, одсуство осећаја припадности заједници;
- Млади немају добар приступ информацијама о могућностима њиховог учешћа у друштву и неформалном образовању;
- Недостатак простора и мали број удружења са чијим деловањем би се млади идентификовали: простор за рад и информисање, одсуство подршке за одрживост организација и иницијатива младих;
- Нема омладинских програма и адекватних пројеката који би заинтересирали ширу друштвену заједницу;
- Недовољан број трајних и одрживих волонтерских програма и недовољан број волонтера.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Јачати капацитете КЗМ;**
- 2. Повећати ниво информисања младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе;**
- 3. Развити активизам и волонтеризам младих у Куршумлији;**
- 4. Укључити младе у програме омладинске размене у региону и ЕУ.**

Приоритет 2.

Запошљавање и предузетништво младих

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку "Пресек стања и положаја младих", посебно са проблемима незапослености и недостацима образовног система и система неформалног образовања.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Недовољна понуда неформалног образовања, попут курсева информационе писмености и страних језика, утиче на ниже квалификационе способности незапослених младих.

- Средњошколци стечена знања недовољно продубљују кроз праксу, те на тржиште рада наступају без искуства које им је потребно да би се запослили;

- Млади са ресурсима да се баве туризмом и/или пољопривредом недовољно су подржани од локалних и регионалних стручних служби које треба да им олакшају приступ знањима и информацијама и контактима потребним за успех на компетативном тржишту;

- Неразвијен процес каријерног вођења и саветовања, који има за циљ да младима олакша одабир школе и будућег занимања и проналажење посла;

- Предузетнички дух код младих је недовољно развијен, а не постоји изграђен систем подстицања и развоја предузетништва код младих.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Унапредити конкурентност младих на тржишту рада путем унапређења формалног и подстицањем различитих облика неформалног образовања младих;**

- 2. Развијати услуге каријерног вођења и саветовања код свих релевантних актера (школе, НСЗ, КЗМ...)**

- 3. Развијати предузетништво кроз различите програме и мере подршке младима који почињу сопствени бизнис;**

- 4. Промовисати и подржати развој туризма и пољопривредног домаћинства на компетативном тржишту.**

Приоритет 3.

Култура и креативност младих

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку „Пресек стања и положаја младих“, посебно са проблемима у вези са културно-образовним и спортским садржајима, као и са недовољном понудом за квалитетно провођење слободног времена опште.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Неадекватан квантитет и квалитет културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних садржаја за младе

- Мали број и неадекватна опремљеност објеката и простора и намењених младима (простор за рад и реализацију садржаја),
 - Неадекватно информисање о дешавањима за младе - постојећи начини информисања младих у раскораку са потребама младих
 - Недовољна заинтересованост младих за садржаје из културе
 - Недовољна партиципација младих у осмишљавању културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних програма
 - Недостатак различитих видова неформалног образовања
- За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

1. Укључивање младих у креирање и реализовање културних, спортских и забавно-рекреативних садржаја;

2. Изградња и адаптација простора за младе;

3. Развијање нових облика забавно-рекреативних активности, атрактивних за младе;

4. Развијање неформалног образовања.

Приоритет 4.

Здравље и благостање младих

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку „Пресек стања и положаја младих“, посебно са проблемима локалне здравствене заштите, ангажовања младих у организацијама које се баве првенирањем и смањењем болести зависности, заштите репродуктивног здравља, сузбијањем наркоманије и алкохолизма. Безбедност младих у саобраћају, у школи или на местима на којима се окупљају млади, у јасној је вези са питањима социјалне патологије која нпр. произилазе из наркоманије и опијања. Такође, приоритет је повезан и са неопходношћу унапређења социјалне заштите, путем едукације и директним ангажовањем младих.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Недовољно организованог и континуираног рада на превенцији: болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и ХИВ-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља

- Недовољно развијена свест младих о здравим стиливима живота и недостатак подршке правилном психо-физичком развоју младих у областима: развоја здраве и стабилне личности код младих, рекреација, исхрана и репродуктивно здравље.

- Поремећено понашање младих због неконтролисаног конзумирања: алкохола, цигарета и психоактивних супстанци.

- Релативно висок број социјално угрожених младих и младих из сиромашних породица.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Унапредити социјалну одговорност заједнице према младима;**
- 2. Подстицати ангажовање младих у области социјалне заштите;**
- 3. Развијати свест о здравим стиливима живота;**
- 4. Унапредити психофизички развој младих.**

6.2 ЛОКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ	ЛОКАЛНИ ПРИОРИТЕТ
1. Активизам и активно учешће младих;	1. Јачати капацитете КЗМ;
	2. Повећати ниво информисања младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе;
	3. Развити активизам и волонтеризам младих у Куршумлији;
	4. Укључити младе у програме омладинске размене у региону и ЕУ.
2. Запошљавање и предузетништво младих;	1. Унапредити конкурентност младих на тржишту рада путем унапређења формалног и подстицањем различитих облика неформалног образовања младих;
	2. Развијати услуге каријерног вођења и саветовања код свих релевантних актера (школе, НСЗ, КЗМ...)
	3. Развијати предузетништво кроз различите програме и мере подршке младима који почињу сопствени бизнис;
	4. Промовисати и подржати развој туризма и пољопривредног домаћинства на компетативном тржишту.
3. Култура и креативност младих;	1. Укључивање младих у креирање и реализовање културних, спортских и забавно-рекреативних садржаја;
	2. Изградња и адаптација простора за младе;
	3. Развијање нових облика забавно-рекреативних активности, атрактивних за младе;
	4. Развијање неформалног образовања.
4. Здравље и благостање младих.	1. Унапредити социјалну одговорност заједнице према младима;
	2. Подстицати ангажовање младих у области социјалне заштите;
	3. Развијати свест о здравим стилевима живота;
	4. Унапредити психофизички развој младих.

Одељак 7 АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА МЛАДЕ (Стандарди рада локалних КЗМ и компетенције локалних координатора)

Овај одељак дефинише улогу и одговорности локалне КЗМ и локалног координатора у процесу спровођења ЛАПа, односно активности које треба да реализује, и то су:

1. Активности за које је директно задужена КЗМ у оквиру ЛАПа (у Одељку 6.2)
2. Активности које имају за циљ праћење спровођење ЛАПа (Одељак 9 – ревизија ЛАПа)
3. Активности које проистичу из примене Стандарда рада локалне КЗМ²

У даљем тексту биће укратко презентоване основе *Стандарда рада локалне КЗМ*, као део препорука Министарства омладине и спорта у циљу унапређења рада локалних Канцеларија за младе.

Активности за примену стандарда креира локални координатор, а у складу са локалним приликама и задатим индикаторима³.

Такође, реализација ових активности ће дугорочно обезбедити постизање другог стратешког циља овог ЛАПа - *Успостављање функционалног и ефикасног институционалног оквира за бављење омладинском политиком на територији општине Куришумлија*.

7.1 Стандарди рада локалних канцеларија за младе и компетенција локалних координатора

Стандарди рада локалних канцеларија за младе дефинишу квалитет који је неопходно постићи у раду канцеларија за младе, како би локалне КЗМ успешно деловале у оквиру својих (различитих) локалних могућности. Да би се обезбедио успешан рад локалних канцеларија за младе неопходно је испуњење следећа 4 стандарда:

- (1) добро управљање КЗМ,
- (2) активно партнерство са субјектима омладинске политике,
- (3) висока партиципација младих у локалној омладинској политици и
- (4) инклузиван концепт рада.

Минимум испуњења стандарда - Стандарди рада локалних канцеларија за младе узимају у обзир различитост општина и дефинисањем посебне категорије - *Минимум испуњења стандарда*, препоручује се обим активности чија реализација обезбеђује минимално испуњење стандарда. Како се Минимум испуњења стандарда првенствено ослања на различите капацитете локалних средина, у одређивању тог минимума локалне КЗМ подељене су у 3 категорије. Категоризација је спроведена у складу са бројем становника, јер је установљено да број становника условљава и обим и структуру успостављених државних институција, односно оних који се баве младима (без залажења у проблематику успешног рада тих институција). У складу са категоријом, дефинисан је обим активности.

² Према приручнику – "примена анционалне стратегије за младе на локалном нивоу - Стандарди рада локалних канцеларија за младе и компетенције локалних координатора"

³ Према приручнику – "Примена стандарди рада локалних канцеларије за младе и компетенције локалних координатора"

СТАНДАРД 1 – ДОБРО УПРАВЉАЊЕ КЗМ-ом

ЦИЉ	КВАЛИТАТИВНИ И КВАНТИТАТИВНИ ИНДИКАТОРИ	Минимум остварености стандарда на годишњем нивоу
		ЈЛС до 25.000 становника
КЗМ на транспарентан начин ради на припреми и спровођењу омладинских активности; постојећи ресурси (људски, технички, материјални) користе се на ефикасан и одговоран начин, а одлуке су утемељене на утврђеним потребама младих у датој средини; усаглашен (координисан) рад осталих институција (или субјеката) омладинске политике на локалу као што су Савет за младе, Омладински клуб (ОК)	1. Број запослених у КЗМ/ОК	1
	2. Број сарадника/сарадница у КЗМ/ОК	4
	3. Висина обезбеђеног локалног буџета за имплементацију ЈАП-а и рад КЗМ/ОК	0,2% ЈЛС буџета
	4. Висина остварених средстава из екстерних извора финансирања	50% у односу на средства одобрена од стране ЈЛС (0,1% ЈЛС буџета)
	5. Број одобрених пројеката у којима је ЈЛС/КЗМ носилац апликације, а финансираних из екстерних извора финансирања (сви извори финансирања изузев општинског буџета)	2
	6. Број одобрених пројеката у којима је ЈЛС/КЗМ партнер на пројекту, а финансираних из екстерних извора финансирања (сви извори финансирања изузев општинског буџета)	1
	7. Број медијских презентација на локалним/регионалним медијима (ТВ, радио, новине)	6
	8. Постоји/не постоји систематизација запослених и утврђене процедуре за ангажовање и праћење рада сарадника	Да
	9. Постоји/не постоји одлука о обезбеђеном простору и покривености материјалних трошкова за КЗМ/ОК	Да
	10. Постоји/не постоји буџетска линија која се односи на рад КЗМ или на спровођење ЈАП-а	Да
	11. Сprovedено/није спроведено мапирање локалних ресурса и припремљена анализа	Да
	12. Постоји/не постоји годишњи план рада	Да
	13. Развијен/није развијен систем праћења рада ОК	Да
	14. Развијен/није развијен систем праћења и самовредновања квалитета рада	Да

**СТАНДАРД 2 – АКТИВНО ПАРТНЕРСТВО СУБЈЕКТА ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ У
РАЗВОЈУ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ И СПРОВОЂЕЊУ ОМЛАДИНСКИМ
АКТИВНОСТИ, КАО И У РАЗВОЈУ И СПРОВОЂЕЊУ ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ
СЕ ТИЧУ МЛАДИХ**

ЦИЉ	КВАЛИТАТИВНИ И КВАНТИТАТИВНИ ИНДИКАТОРИ	Минимум остварености стандарда на годишњем нивоу
		ЈЛС до 25.000 становника
КЗМ имају формиране стратешке савезе са организацијама из приватног, јавног и непрофитног сектора, у циљу стварања услова за подршку младима у организовању, друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала на личну и друштвену добробит. КЗМ доприносе промоцији омладинског рада и развоју омладинског сектора	1. Број институција и организација са којима је остварено партнерство путем споразума о сарадњи/партнерству	2
	2. Број заједнички реализованих активности са представницима локалних институција (школе, ДЗ, ЦСР, НСЗ, МУП...)	4
	3. Број заједнички реализованих активности са представницима цивилног сектора (ЦК, удружења младих, удружења за младе)	3
	4. Број заједнички реализованих активности са привредним субјектима	1
	5. Број реализованих активности са присуством медија	5
	6. Број заједнички реализованих активности са неформалним групама младих	6
	7. Број остварених партнерстава са медијима (националним, регионалним, локалним)	1
	8. Успостављена/није успостављена база омладинских организација и организација које се баве младима на локалном нивоу	Да
	9. Постоје активности усмерене на подршку развоју омладинских организација по питањима од значаја за њихов рад	Да
	10. Број докумената секторских политика које укључују КЗМ у израду стратегија	1
	11. Број докумената секторских политика које укључују КЗМ у процес спровођења стратегија	1
	12. Број активности реализован у партнерству са другим КЗМ	2

СТАНДАРД 3 – ВИСОК СТЕПЕН УЧЕШЋА МЛАДИХ У ЛОКАЛНОЈ ОМЛАДИНСКОЈ ПОЛИТИЦИ		
ЦИЉ	КВАЛИТАТИВНИ И КВАНТИТАТИВНИ ИНДИКАТОРИ	Минимум остварености стандарда на годишњем нивоу
		ЈЛС до 25.000 становника
КЗМ обезбеђује подстицајно окружење и даје активну подршку младима у реализацији омладинских активности, предузимању иницијативе и њиховом укључивању у процесе доношења и спровођења одлука које доприносе личном и друштвеном развоју; млади активно учествују у свим сегментима омладинске политике на локалном нивоу (планирање, спровођење...)	1. Број младих информисаних о активностима КЗМ/ОК	30% од укупне популације младих
	2. Број младих који користе активности које спроводи КЗМ/ОК	10% од укупне популације младих
	3. Број младих који учествују у креирању структуре и обима активности за младе, а спроводи их КЗМ/ОК, кроз неки од модела комуникације (анкетирање, евалуација постојећих услуга, организовање)	30% младих из одређене циљне групе младих
	4. Број младих који директно реализује активности КЗМ/ОК	50% омладинских активности у КЗМ реализују млади
	5. Број реализованих иницијатива и активности иницираних од стране удружења младих и неформалних група младих	5
	6. Број волонтерки и волонтера који су укључени у припрему и реализацију активности коју спроводи КЗМ	40%-60% од укупног броја младих укључених у припрему и реализацију активности коју спроводи локална КЗМ/ОК
	7. Број младих који су чланови Савета за младе	Минимум 50% од укупног броја чланова Савета за младе
	8. Број младих који су учествовали у изради и ревидирању локалних (општинских) докумената	5% од укупне популације младих
	9. Број развијених локалних политика које се тичу младих, у којима учествују представници КЗМ/млади	1
	10. Доступан буџет и документа/извештај о потрошњи средстава издвојених за младе на локалном нивоу	Да
	11. Број постојећих сервиса у ЈЛС	Да
	12. Постоји/не постоји годишњи план рада	1
	13. Развијен систем подршке развоју сервиса (волонтерски, инфо)	Да
	14. Постоји локални савез удружења младих/за младе (кровна организација) у ЈЛС	Да

СТАНДАРД 4 – ИНКЛУЗИВНА ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА

ЦИЉ	КВАЛИТАТИВНИ И КВАНТИТАТИВНИ ИНДИКАТОРИ	Минимум остварености стандарда на годишњем нивоу
		ЈЛС до 25.000 становника
Обезбеђено уважавање различитости сваког појединца и пружање свим младима без обзира на индивидуалне разлике, једнаких могућности за учешће у свим областима друштвеног живота	1. Број младих из осетљивих група који су информисани о постојећим локалним активностима/услугама намењеним њиховим потребама	30% од укупне популације младих из осетљивих група
	2. Број младих из осетљивих група који користе услуге/активности КЗМ/ОК	20% од укупног броја младих који користе услуге КЗМ
	3. Број младих из осетљивих група који су укључени у процес планирања активности локалне КЗМ/ОК	5 % од укупне популације младих из осетљивих група
	4. Број младих из осетљивих група који су укључени у реализацију активности које спроводи КЗМ/ОК	5 % од укупне популације младих из осетљивих група
	5. Број активности за сензибилизацију младих за проблеме младих из осетљивих група	2
	6. Број активности које су организоване преко КЗМ/ОК за оснаживање младих из осетљивих група	2
	7. Број активности инклузивног типа за младе	2
	8. Број реализованих пројеката у којима је КЗМ партнер са удружењима младих/за младе и институцијама, а који имају за циљ унапређење положаја младих из осетљивих група	1
	9. Спроведено/није спроведено истраживање усмерено на таргетирање рањивих група младих	Да
	10. Спроведена/нису спроведена истраживања на одређене теме/ у вези с проблемима појединачних рањивих група младих	Да

7.2 Компетенције локалних координатора - Координатор канцеларије за младе треба да поседује или да развије следеће опште компетенце:

1. Оптимална координација активности локалне КЗМ - (1) Координатор зна и разуме улогу координатора и канцеларије за младе, (2) Координатор креира и спроводи активности намењене младима у складу са делокругом рада КЗМ и стратешким документима из области омладинске политике. (3) Координатор зна и разуме улогу различитих институција које се баве младима на локалном нивоу и активно заговара и иницира и подржава успостав. (4) Координатор познаје рад локалне управе и поседује знања и компетенције неходне за рад у локалној управи.

2. Ефикасно управљање расположивим локалним ресурсима - (1) Координатор уме да управља материјалним и техничким ресурсима КЗМа, (2) Координатор има развијене вештине управљања људским ресурсима, (3) Координатор зна да идентификује и да користи алтернативне изворе финансирања

3. Познавање стратешких и законских докумената из области омладинске политике (1) Координатор зна, разуме и примењује у пракси основна национална и локална документа из области омладинске политике (НСМ,ЗоМ,ЈАП), (2) Координатор поседује основна знања о европским трендовима у области омладинске политике.

4. Писмена, усмена комуникација и дигитална писменост – (1) Координатор има развијене вештине писменог презентовања информација, анализа и идеја, (2) Координатор има развијене вештине усменог презентовања информација, анализа и идеја, (3) Координатор има развијене вештине коришћења информационих технологија, (4) Координатор поседује активно знање енглеског језика

5. Комуникација и интеракција са младима и другим субјектима омладинске политике - (1) Успешно комуницира, размењује информације и сарађује са младима, (2) Успешно комуницира, размењује информације и сарађује са локалним и другим институцијама, организацијама и удружењима која се баве питањима младих, (3) Успешно комуницира, размењује информације и сарађује са медијима, (4) Успешно комуницира, размењује информације и сарађује са другим КЗМ, (5) Координатор зна и примењује вештине преговарања и медијације

6. Планирање у омладинској политици - Координатор је оспособљен за пројектно планирање и исто примењује у пракси.

7. Рад са младима - Координатор поседује знања и вештине потребне за други ниво компетенција омладинског радника/це.

8. Рад са осетљивим групама младих – (1) Координатор је упознат са теоријским и практичним аспектима рада са осетљивим групама младих, (2) Координатор разуме потребе младих из осетљивих група и укључује их у активности КЗМ.

9. Координатор познаје основна документа везана за волонтирање и промовише волонтерски рад - Координатор познаје основе волонтеризма.

Одељак 8 УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ 2015-2025

Национална стратегија за младе - Локални акциони план за младе општине Куршумлија у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је, на иницијативу Министарства омладине и спорта, усвојила Влада Србије.

Национална стратегија за младе усклађена је са Националном стратегијом Србије за приступање Европској Унији, Стратегијом за смањење сиромаштва, Стратегијом развоја социјалне заштите у Републици Србији, Националном стратегијом запошљавања, Националном стратегијом привредног развоја Србије за период 2006-2012. године, Миленијумским циљевима развоја, Стратегијом развоја здравља младих, Стратегијом развоја менталног здравља, Стратегијом подстицања рађања, Стратегијом унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Стратегијом развоја стручног образовања у Републици Србији, и др., као и са одговарајућим међународним документима.

Планирајући како да ефикасно и на најбољи могући начин побољша положај младих, општина Куршумлија полази од општих стратешких циљева дефинисаних Националном стратегијом, а то су:

- Повећан ниво активитета, предузетништва младих, као и континуирано унапређивање знања, вештина и компетенција ради брже интеграције у свет рада и управљања каријером;
- Унапређење кључних компетенција младих повећањем доступности, прилагођености и квалитета неформалног образовања младих и омладинског рада и унапређењем формалног образовања младих;
- Повећана прилагођеност, доступност, обим и обухват подршке друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености;
- Унапређење услова за развијање безбедносне културе младих;
- Унапређење здравља и благостања младих развојем здравих стилова живота;
- Повећана образовна, радна, културна и туристичка мобилност младих и међународна сарадња младих;
- Побољшана доступност, квалитет, релевантност и обим информација за младе;
- Поваћање активног учешћа младих у друштвеном, јавном и политичком животу, у свим процесима доношења одлука, њиховом спровођењу, надзору и унапређењу на свим нивоима уз обезбеђење интеграције перспективе младих у све јавне политике;
- Активно укључивање младих у активности и процесе одлучивања заштите животне средине и одрживог развоја;
- Повећање доступности, прилагођености и разноврсности културног садржаја и понуде младих и за младе и стварање услова за развој креативних потенцијала младих.

У току свог рада, Радна група за израду ЛАП-а дефинисала је стратешке правце у даљем развоју локалне омладинске политике, као и локалне приоритете у

форми циљева, који су усклађени са наведеним принципима, вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, а од стране Министарства омладине и спорта.

Одељак 9 ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ЛАПa И ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА - ПРОЦЕС РЕВИЗИЈЕ

Системско и благовремено праћење спровођења ЛАПa за младе као и стручна процена остварених резултата у том процесу, један је од кључних сегмената планског бављења локалном омладинском политиком.

У складу са препорукама Министарства омладине и спорта, процес ревизије ће обезбедити да се наведени механизми ефикасно спроведу када је у питању ЛАП за младе.

Процес ревизије ће се радити на крају сваке календарске године (у периоду октобар - децембар), и обезбедиће релевантне податке о реализованим активностима из ЛАПa као и о постигнутим резултатима у текућој години.

Како ЛАП за младе општине Куршумлија садржи детаљне активности само за 2018. годину и пројекцију активности за преостале 3 године, процес ревизије ће обезбедити релевантне податке за детаљну израду плана активности за сваку следећу годину.

Процес	Када се ради	Садржај	Производ
Процес планирања - израда ЛАПa за младе ⁴	Једном у 4 године	(1) Даје стратешке правце развоја локалне омладинске политике за наредне 4 године. (2) Детаљан план активности за прву годину спровођења ЛАПa (3) Пројекцију активности за преостале 3 године ЛАПa	ЛАП за младе
Процес ревизије ⁵	Сваке године	(1) Подаци о реализованим активностима наведеним у ЛАПУ (2) Подаци о оствареним резултатима у процесу спровођења ЛАПa (3) Детаљан план активности за наредну годину (ГОП) базиран на прикупљеним подацима и постављеним циљевима у ЛАПУ * процес ревизије није могућ без предходно усвојеног и имплементираног ЛАПa	Годишњи оперативан план за наредну годину

ЛАП за младе почиње са имплементацијом у јануару 2018. године, прва ревизија ће бити спроведена крајем 2018. године.

⁴ Према приручнику – "Приручник за израду локалног акционог плана за младе – ЛАПa"

⁵ Према приручнику – "ЛАП за младе – процес ревизије"

Анекс 1

Годишњи план активности за 2018. годину

ПРИОРИТЕТ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства
					Надлежни органи/институције /организације	Учесници	Укупно
1.Активизам и активно учешће младих;	Успостављање мреже омладинских сарадника-волонтера који ће прикупљати и обликовати информације значајне за младе у заједници;	Током године	Организовани сарадници прикупљају релевантне информације за младе	10 младих сарадника	КЗМ, Школе	Млади од 15 – 30 година	20.000,00
	Промовисање волонтеризма	Током године	Развијање свести о вредностима волонтеризма и повећан број волонтера	Одржане 2 трибине/ радионице са учешћем по 30 младих	КЗМ, Школе, Удружења грађана	Сви млади заинтересовани за волонтирање	35.000,00
	Волонтерско активирање младих у одржавању локалних манифестација	Током године	Повећана свест о волонтеризму као виду активизма	Око 50 волонтера	КЗМ, Удружења младих и за младе, ЈЛС	Сви заинтересовани млади	45.000,00

	Обележавање Међународног дана младих	12. Август	Традиционално обележавање Међународног дана младих концертом локалних бендова и парку у центру града	Два локална бенда, директни учесници и око 1000 посетилаца	КЗМ, Удружења, ЈЛС	Чланови локалних бендова, волонтери, грађанство	50.000,00
2. Запошљавање и предузетништво младих;	Обука о приватном предузетништву, вођењу посла, бизнис плановима...	Током године	Млади покрећу сопствени посао	15 младих учесника 10 младих предузетника	НСЗ, КЗМ, ЈЛС	Сви млади заинтересовани за покретање сопственог бизниса	40.000,00
	Организовање курсева за стицање нових вештина (рачунари, страни језици)	Током године	Млади успешнији на тржишту рада Образованији млади	Два курса годишње 15 младих који учествују на курсевима	НСЗ, КЗМ, ЈЛС	Сви заинтересовани млади	200.000,00

3. Култура и креативност младих;	Креирање културно-уметничких програма у сарадњи КЗМ са Библиотеком и школама (трибине, књ. вечери, изложбе...)	Током године	Побољшана културна понуда за младе Повећана партиципација младих у креирању и посети културних програма	4 програма годишње са око 100 младих ангажованих у реализацији и око 500 посетилаца	КЗМ, Библиотека, школе, КУД	Сви млади заинтересовани за културу и уметност	50.000,00
	Организација програма за младе у оквиру Културног лета Куршумлија 2011 (Гитаријада, концерт неафирмисаних бендова поводом Дана Куршумлије, изложба слика младих неафирмисаних уметн.,књ. вече	Током године	Побољшана културна понуда за младе Повећана партиципација младих у креирању и посети културних програма	3 манифестације концертног типа са око 70 волонтера и око 10.000 посетилаца	ТО, ЛС, КЗМ	Волонтери КЗМ, Локални бендови, Такмичарски бендови, Млади таленти, Шире грађанство	2.800.000,00
4. Здравље и благостање младих.	Субвенционисан превоз за школску децу, стипендије, једнократна помоћ и остале	Током године	Обезбеђене једнаке шансе за све младе Подстакнути таленти	918 младих корисника услуга Центра за социјални рад	ЈЛС, Центар за социјални рад	Ученици, Млади таленти, Млади угрожени сиромашт	3.342.661,40

	уобичајене врсте помоћи соц. угрожених младих			Број стипендиста – 589 Број награђених - 13		ВОМ	
	Успостављање сарадње КЗМ са представницима ЦСР, ДЗ, ЦК и удружењима која се баве соц. угроженим лицима	Почетак године	Успостављена сарадња КЗМ са кључним актерима здравств. и соц. заштите у заједници Умрежавање кључних акт.	2 заједничке активности	КЗМ, ЦСР, ДЗ и ЦК, удружења	Чланови релевантних институција, Млади	-
	Иницирање једне хуманитарне акције за помоћ социјално угроженим младима	Током године	Подигнута социјална свест и одговорност Побољшан положај соц. угрожених младих	Око 200 особа које су учествовале у хуманитарним акцијама Квантитет помоћи	КЗМ, школе, ЦК, профитабилна предузећа	Чланови поменутих институција и организација, Волонтери	-

Анекс 2

Пројекција активности за период 2019 - 2021. године

ПРИОРИТЕТ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства
					Надлежни органи/институције/организације	Учесници	Укупно
1.Активизам и активно учешће младих;	Перманентне кампање промовисања КЗМ усмерена ка младима, привредном сектору и заједници уопште	2019-2021	Подигнута свест о важности КЗМ Јака и респектабилна КЗМ као главни актер у пољу омлад политике	Квалитет кампања Око 100 младих који подржава рад КЗМ Обим материјалне подршке привр. сектора	КЗМ	Чланови КЗМ, привредници, школе, сви млади од 15-30 година	30.000,00
	Даље развијање сарадње КЗМ-а са другим КЗМ, релевантним локалним,	2019-2021	Развијена сарадња са другим КЗМ и лок. и рег. НВО	2 заједнички реализована пројеката у току године	КЗМ, локалне, регионалне и међунар. НВО	Чланови КЗМ, Чланови НВО, Млади	300.000,00

регионалним и ЕУ НВО			Заједнички партнерски пројекти				
Рад КЗМ на умрежавању свих локалних кључних актера који се у потпуности или делимично баве омладинском политиком	2029-2021		Умрежени актери се организовано, синергично баве проблемима младих	3 заједничке акције	КЗМ	Чланови свих релеантних институција на локалу који се баве младима	50.000,00
Координирање мрежом омладинских сарадника који прикупљају и обликују информације значајне за младе у заједници	2019-2021		Млади упознати са могућностима за развој омладинских активности Информисани млади	Укључено најмање 20 омладинских активиста	КЗМ, школе	Школе, НВО, КЗМ, ЈЛС	20.000,00
Одржавање мреже инфо пултова са ажурираним информацијама од значаја за младе	2019-2021		Успостављена мрежа инфо пултова са актуелним информацијама	Два пулта Око 5000 дистрибуираних материјала са информацијама	КЗМ, уз помоћ школа, библиотека	Волонтери КЗМ	40.000,00

	Континуирано едуковање координатора КЗМ и других омладинских радника	2019-2021	Едуковани радници спроводе квалитетније активности	Квалитет и ефикасност рада КЗМ	КЗМ, релевантни едукатори, МОС, Национална асоцијација КЗМ	Координатор КЗМ и сарадници	70.000,00
	Волонтерско активирање младих у одржавању локалних манифестација	2019-2021	Повећана свест о волонтеризму као виду активизма	Око 100 младих волонтера	КЗМ, школе	Млади заинтересовани за волонтирање	50.000,00
	Пројекти међуопштинске и међународне размене	2019-2021	Повећана мобилност младих Стицање нових искустава Учвршћивање познанстава	Један заједнички реализован пројекат Око 20 обухваћених младих	КЗМ, ЛС, школе, НВО за младе	Млади од 15-30 година	200.000,00
	Обележавање Међународног дана младих	12 август 2019-2021	Повећана свест младих и читаве заједнице о проблемима и потребама младих Промовисани стандарди ЕУ	Реакција заједнице и младих Око 50 учесника Медијска пропраћеност	КЗМ, школе, НВО за младе	Волонтери, Сви млади	50.000,00

	Активирање младих у очувању животне средине (чишћење јавних простора, обележавање Светског дана заштите животне средине...)	2019-2021	политике за младе Повећан активизам младих Подигнута еколошка свест	Једна акција Око 150 младих учесника	КЗМ, ЛС, МЗ, школе, извиђачи, ловачка и роболов. друштва, МЖСПП	Сви који се баве очувањем животне средине, директно или индиректно	150.000,00
2. Запошљавање и предузетништво младих;	Континуирана сарадња са НСЗ на едукативним програмима тражења посла: организовање курсева за активно тражење посла и стицање нових вештина (рачунари, језици), доквалиф. и преквалификација	2019-2021	Смањена незапосленост младих Стицање додатних вештина незапослених младих Млади успешнији на тржишту рада	Број младих на евиденцији НСЗ, 989 младих од 15 - 30 година	КЗМ, НСЗ	Незапослен и млади	300.000,00
	Наставак програма каријерног	2019-2021	Млади успешно граде	Најмање две различите врсте услуга	КЗМ, школе, НСЗ, НВО	Ученици средњих школа,	135.000,00

	вођења и саветовања за младе		каријеру	Око 30 младих обухваћен програмом		представници НВО	
	Наставак програма омладинског предузетништва	2019-2021	Развијено омладинско предузетништво Млади покрећу сопствени посао	Око 20 учесника програма Око 10 младих који аплицира код Фонда за развој 2 нова млада предузетника	ЛС, КЗМ, МОС, републичка и регионалне агенције	Млади предузетници	90.000,00
	Организовање сајмова запошљавања	2019-2021	Млади успешнији на тржишту рада	1 сајам запошљавања	КЗМ, НСЗ, ЛС, МЕРР, привредници	Назапослени млади, предузетници	65.000,00
	Помоћ младима који желе да се баве пољопривредом (организовање семинара за категоризацију и регистрацију пољопривредних газдинстава и	2019-2021	Млади покрећу пољопривредну делатност	Око 20 учесника семинара 5 нових регистрованих газдинстава	КЗМ, МПШВ, ЛС	Млади пољопривредници	70.000,00

	сл) Организовање семинара са темема развој туризма и регистрација и категоризација туристичких објеката и услуга	2019-2021	Повећана свест и способност младих за развој туризма Повећан број младих упошљених у туризму	30 младих учесника семинара. Петоро младих упошљених у туризму Троје младих који су регистровао и објекат/радњу	КЗМ, НСЗ, ТО, МЕРР	Млади који желе да се баве туризмом	50.000,00
	Анимирање предузећа и установа за ангажовање волонтера	2019-2021	Унапређење волонтеризма Стицање практичних вештина	Око 20 младих волонтера	КЗМ, ЛС, НСЗ, школе, фирме и установе	Приредни субјекти, незапослен и млади	40.000,00
3. Култура и креативност младих;	Настављање са неговањем постојећих и иницирање нових образовних и креативних радионица, курсева и школа (у складу са жељама и потребама	2019-2021	Едуковани млади Развијене креативних способности младих Идентификовани млади таленти	5 радионица и школа Око 50 полазника, тј. учесника 10 младих идентификованих талената	Библиотека, КЗМ, сеоски ДК и библиотеке, школе	Сви млади општине Куршумлија који имају афинитета ка креативном изражавању	150.000,00

младих)							
Креирање културно-уметничких програма за младе (трибине, филмске пројекције, изложбе, књиж. вечери...)	2019-2021	Реализовани културни програми за младе подижу културни ниво младих	Око 15 одржаних програма Број младих посетилаца, око 500	Библиотека, КЗМ, ТО, КУД, сеоски ДК и библиотеке, школе	Активисти КЗМ, средњошколци, чланови КУД	50.000,00	
Организовање музичких и забавних манифестација за младе, по жељи младих (Гитаријада, концети, журке...)	2019-2021	Повећано учешће младих у креирању и посети културно-забавних програма	9 манифестација Број младих учесника, око 350 и посетилаца, око 10.000	КЗМ, ТО, ЛС, сеоски ДК, КУД	Активиси КЗМ, чланови ТО, чланови организаци оног одбора гитаријаде	3.000.000,00	
Уређење простора за културно-уметничке и забавне програме у Куршумлији и другим насељима у Општини	2019-2021	Створени предуслови за организовање културно-уметничких и забавних програма за младе	1 уређен простора Број културно-уметничких и забавних програма, око 10 програма	ЛС	Пројектни тим општине Куршумлија, потенцијални корисници простора	1.500.000,00	

4. Здравље и благостање младих.	Уобичајене активности које финансира ЛС: стипендије, награде, ужина, превоз и др.	2019-2021	Обезбеђене једнаке шансе за све младе Подстакнути таленти	918 младих корисника услуга Центра за социјални рад Број стипендиста – 589 Број награђених - 13	ЛС	Ученици средњих и основних школа, студенти	27.200.000,00
	Координирање радом омладинских волонтера који учествују у превентивним програмима у заједници; рад на анимирању и обуци нових волонтера	2019-2021	Вршњачки едукатори укључени у превентивне кампање	5 обучених младих едукатора за заштиту репродуктив ног здравља, превенцију болести завистности.. .)	КЗМ, школе, локалне и регионалне НВО	Ученици средњих школа, активисти КЗМ	55.000,00
	Анимирање заједнице и лобирање код кључних актера за успостављањем/унапређењем саветовалишта	2019-2021	Млади упознати са ризицима Боља информисаност о здрављу Млади добијају	5 организован их активности на плану анимирања и лобирања Успостављен	КЗМ, ДЗ, ЦСР, ЦС, ЛС, релевантне НВО	Млади из осетљивих група	40.000,00

	за младе и социјалног сервиса за рањиве групе младих		адекватну помоћ Унапређење квалитета живота рањивих група младих	и/ унапређени саветовалиште и сервис			
	Едукативне радионице и пројекти (Ненасилна комуникација, Превенција ризичних ситуација, Конструктивно решавање конфликта, Родна равноправност, Инклузија младих Рома...)	2019-2021	Смањен број насиља међу младима Подигнута свест младих о родној равноправности Инклузија младих Рома...	6 радионица Број учесника, око 30	НВО, психолошко педагошка служба у школама, КЗМ, ЦСР	Средњошколци, Млади у ризику, чланови удружења младих и за младе	65.000,00
	Акције и пројекти у вези са инклузијом младих ОСИ	2019-2021	Укључивање младих са инвалидитетом у активан живот заједнице	Број младих ОСИ обухваћен акцијама, око 30 младих 5	КЗМ, НВО, ЦСР, ЦК	Млади са инвалидитетом	100.000,00

	Иницирање хуманитарних акција усмерених ка соц. угроженим младима	2019-2021	Подигнута социјална свест и одговорност Побољшан положај соц. угрожених младих	реализованих пројеката 300 особа које су уделиле помоћ Квантитет помоћи	КЗМ, школа, ЦК, профитабилна предузећа	Активисти КЗМ, волонтери ЦК, удружења, предузећа	-
	Настављање започетих и иницирање нових активности на промовисању здравих стилова живота и очувања здравља	2019-2021	Промотивно-едукативне активности, медијски наступи и др. подигли свест младих о вредности здр.стл. живота	3 активности. Број младих који учествују у акцијама, око 200 младих Медијска пропраћеност	КЗМ, ДЗ, ЦК, ЦСР, школе, медији, НВО	Школе, ученици средњих и основних школа, спортисти, активисти КЗМ	150.000,00
	Анимирање младих да учествују у акцијама здравствене и соц. заштите (добровољно)	2019-2021	Подстакнута хуманост и солидарност код младих Здравији млади	200 младих који учествују у акцијама	КЗМ, ЦК, , школе, ЦСР, ДЗ	Ученици средњих школа, спортисти, волонтери ЦК, особље Дома	-

	давање крви, помоћ особама са инвалитетом, помоћ соц. угроженима...)					здравља	